

**POBUDE K UKREPOM ZA PREPREČEVANJA POSLEDIC COVID 19
PREDLOGI UKREPOV ZA OŽIVITEV PODEŽELJA
obstoječim in novim interesentov za trajnostno pridelavo hrane, povečanje samooskrbe ter
prilagoditev podnebnim gospodarskim in socialnim razmeram**

Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije, s somišljeniki in številnimi strokovnjaki smo na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dali že v preteklosti veliko predlogov za oživitev podeželja, ki jih pripravljamo glede na potrebe ljudi, povezovanja različnih aktivnosti s predlogi pozitivnih rešitev soustvarjanju trajnostne prihodnosti in blagostanja. Predlagamo, da morda pogledate eno izmed številnih, ki smo vam jih že poslali na povezavi: <https://ekoci.si/zadnje/konkretizacija-pobud-prilagoditev-kmetijstva-na-podnebne-spremembe-in-prehod-v-sodobne-trzne-trende/>: zato vam dajemo v razmislek tudi te pobude, ki vam bodo lahko v pomoč pri snovanju novih ukrepov, saj izhajajo iz potreb ljudi in so namenjeni pozitivnim predlogom v iskanju rešitev zgoraj navedenih področij.

Trenutna situacija

Trenutna situacija nas sooča s tem, da bo kmalu v Slovenije na tisoče ljudi brezposelnih. Mednarodni ekonomski tokovi so trenutno drugačni od projekcij nenehne rasti. Dejstvo je, da se je potrebno pripraviti na spremenjene razmere v prihodnosti. Kako? Izkoristiti moramo tisto kar imamo in misliti na prihodnji čas. Predlagam, da preberete članek, ki je nastal mesec dni pred razglasom pandemije vsaj v zadnjem odstavku: Domača semena in košček zemlje bosta pravi zaklad: <https://www.zkst-zalec.si/sl-si/objave/2852/domaca-semena-in-koscek-zemlje-bosta-pravi-zaklad-d-naraglav-utrip-3-2020?Area=>

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, SI- 3310 Žalec - w: www.ekoci.si - t: +386 40 203 055

FB: Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije; Oskrbimo Slovenijo; Štafeta semen; Ekoci Green Tourism; SDM - Slovenska delovna mesta; Nič nas ne sme presenetiti

Dejavnosti združenja: Aktivnosti, znanje, povezovanje, izobraževanje v zelenem krožnem gospodarstvu in kmetijstvu * Raziskave * Izobraževanje * Ohranjane kulturne in naravne dediščine in virov * Inovativnost * Prenos znanja iz teorije v prakso * Zeleni dragulji narave - industrijska konoplja, hmelj, zdravilne rastline, sonaravana hrana, lan, volna, les

Ekoci Green Design: natečaj za izdelavo izdelkov iz konoplje, lanu in volne ter naravnih materialov

Štafeta semen: gibanje za ohranjanje izmenjavo in sejanje avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort semen * Izmenjavalnica semem in dobrin

KAKO IZ RESUSROV, KI SO NAM NA VOLJO POSKRBTI ZA NOVE TRŽNE PRILOŽNOSTI NA PODEŽELJU, GA OŽIVITI IN POSKRBTI ZA MEDGENARACIJSKO SOŽITJE IN BLAGOSTANJE NARODA.

Naš razmislek gre v smeri:

1. Zaradi gospodarske krize bodo mnogi ostali brez zaposlitve, zato je to izvrstna priložnost za ponovno poselitev in oživitev slovenskega podeželja,
2. Najti način, da se vzpodbudi ljudi, ki so nezadovoljni v službo ali jim grozi, da bodo tudi v javni službi izgubili zaposlitev, da zamenjajo obstoječo službo z delom na podeželju,
3. Zato, da bi lahko kmetovali brezposelni in tisti, ki so zainteresirani in ki se zavedajo pomena hrane, je potrebno zagotoviti boljši dostop do kmetijskih zemljišč,
4. Center za socialno delo naj sprosti kmetije, ki jih ima v upravljanju, ker solastniki opravilno nesposobni npr. lastnik je v domu za ostarele in omogoči dostop do obdelave teh zemljišč, ki leta propadajo v obliki najema kmetije, obdelovalnih površin,
5. Da bi se novi kmetje čimprej naučili veščin in kmetovanja predlagamo poleg NPK kvalifikacije za ekološkega kmeta tudi ustanovitev mentorskih kmetij in tako poskrbeti za čim hitrejšo učenje tudi v praksi,
6. Oživitev bivanjskih skupnostih na kmetijah in sicer starejših in mlajših. Zaradi gospodarske krize bodo mnogi ostali brez zaposlitve in to je eden od načinov in izvrstna priložnost za ponovno poselitve slovenskega podeželja,
7. Pod urgentne ukrepe zoper preprečevanja Covid 19 bi morali čimprej najti vzpodbude za zagon oskrbe s hrano na trajnosten način in omogočiti dostopnost do kmetijske zemljišč,
8. Predlagamo maksimalno podporo ekološkemu in biodinamičnemu kmetovanju, ker intenzivno kmetovanje uničuje plodnost zemlje, rastline, živali in človeka pa vodi v degeneracijo,
9. Opiramo se na dejstvo, da je ob nujnosti povečanja samooskrbe fizično in mentalno zdravje ljudi najboljša obramba pred epidemijami in navedemo tudi konkretne vplive ene in druge kmetijske metode. Tako bi tudi vprašanje brezposelnosti predvsem mladih, povezali s kmetijstvom. Z uvajanjem ekološkega kmetovanja bi mladi našli smiselno, družbeno potrebno in ozdraviljujoče delo. Manjše površine, morda težje obdelovalne, bi bile za to zelo primerne in bi pomenile vsekakor ponovno vključevanje zanemarjenih površin v pridelovanje hrane.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, SI- 3310 Žalec - w: www.ekoci.si - t: +386 40 203 055

FB: Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije; Oskrbimo Slovenijo; Štafeta semen; Ekoci Green Tourism; SDM - Slovenska delovna mesta; Nič nas ne sme presenetiti

Dejavnosti združenja: Aktivnosti, znanje, povezovanje, izobraževanje v zelenem krožnem gospodarstvu in kmetijstvu * Raziskave * Izobraževanje * Ohranjanje kulturne in naravne dediščine in virov * Inovativnost * Prenos znanja iz teorije v prakso * Zeleni dragulji narave - industrijska konoplja, hmelj, zdravilne rastline, sonaravana hrana, lan, volna, les

Ekoci Green Design: natečaj za izdelavo izdelkov iz konoplje, lanu in volne ter naravnih materialov

Štefeta semen: gibanje za ohranjanje izmenjav in sejanje avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort semen * Izmenjavalnica semem in dobrin

1. PRILOŽNOSTI NA PODEŽELJU - izhajati iz tistega kar imamo in priprava na izgubo več tisoč delovnih mest

- a) ljudem, ki bodo izgubili zaposlitev ponuditi **priložnosti dela na podeželju**,
- b) **povezati je potrebno** Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter Ministrstvo za kmetijstvo, gospodarstvo in prehrano in Ministrstvo za okolje in prostor, stanovanjski sklad RS ter organizirati vzpodbude za življenje na podeželju,
- c) **Ukinitev prepovedi medsosedske pomoči in prepoved dela na črno v kmetijstvu**, saj kmetijska proizvodnja ne prenese prevelikih stroškov delovne sike. Z medsebojno pomočjo pa se da marsikaj postoriti.

1.1. Vse aktivnosti pri reševanju situacije morajo biti **zasnovane po načelu mnogonameskosti tako**, da se reši najmanj tri probleme hkrati (permakulturno načelo),

1.2 V ospredje je potrebno dajati **ukrepe za prilagoditev na podnebne spremembe**,

ukrepe pa uskladiti z etiko, ekonomijo in ekologijo v bio krožnem gospodarstvu na kmetiji in širše tudi v povezavi domače agroživilske panoge,

2. ZEMLJA - kako do kmetijske zemlje in zapuščenih domačij

2.1 Predlagamo, **da se ustanovi nova koordinacijska služba** ali v okviru Sklada kmetijskih zemljišč ali oddelka Agencije za kmetijske trge ali v okviru Demografskega sklada v povezavi z upravnimi enotam, **ki bo imela seznam praznih kapacitet in zemljišč**

2.1 Naprej **se naj vzpostavi register neobdelanih zemljišč** - pozove se lastnike naj v 30 dneh podajo izjavo, da bodo obdelovali zemljo ali v kolikor ne –se jim zaračuna davek za neobdelano zemljišče 200% ali pa se jim ponudi **odkup ali najem** in z njimi razpolaga npr. sklad, ki ga da v najem ali prodaja,

2.2 **Za vsa kmetijska zemljišča, za katero so lastniki v roku 30 dni ne izrečejo ali jo bodo obdelovali se nacionalizira oz. odkupi od lastnikov po oceni Gursa,**

2.3 **Zamrznitve izročanja kmetijske zemlje RKC** (Rimsko katoliški cerkvi) - ter vključitev teh površin v razdeljevanje kmetijskih površin (predlog točka 2.1.),

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, SI- 3310 Žalec - w: www.ekoci.si - t: +386 40 203 055

FB: Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije; Oskrbimo Slovenijo; Štafeta semen; Ekoci Green Tourism; SDM - Slovenska delovna mesta; Nič nas ne sme presenetiti

Dejavnosti združenja: Aktivnosti, znanje, povezovanje, izobraževanje v zelenem krožnem gospodarstvu in kmetijstvu * Raziskave * Izobraževanje * Ohranjane kulturne in naravne dediščine in virov * Inovativnost * Prenos znanja iz teorije v prakso * Zeleni dragulji narave - industrijska konoplja, hmelj, zdravilne rastline, sonaravana hrana, lan, volna, les

Ekoci Green Design: natečaj za izdelavo izdelkov iz konoplje, lanu in volne ter naravnih materialov

Štefeta semen: gibanje za ohranjanje izmenjav in sejanje avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort semen * Izmenjavalnica semem in dobrin

- 2.4 Da se da **pobuda Karitasu, da na cerkvenih zemljiščih organizira pridelavo hrane**. Predlagamo **revizijo pogodb za izročitev kmetijske zemlje**, ki je že bila plačana Cerkvi leta 1956,
- 2.5 Omogočiti je potrebno **postopke za krčenje gozdov in jih spreminjati v kmetijske površine**. Na golosekih bi posadili tudi sadna drevesa in druga drevesa, ki nudijo hrano npr. maroni, kostanji, divje hruške, hrast (želod za živali), orehi, češnje, hruške, leske..

3 KJE NAJTI PRILOŽNOSTI ?

3.1 Opuščene kmetije

Kmetije, ki jih ima v skrbništvu **Center za socialno delo, lastniki pa so v domu za ostarele**

(starostniki, ki niso opravilno sposobni in nimajo svojcev ali zanje ne morejo ali nočejo poskrbeti otroci in imajo premoženje stanovanje, kmetijo ipd.). Predlagamo, da bi Centri za take primere povežejo kašne 'socialni problem', ki nima stanovanja in bi lahko opravljal pomoč na takšnih kmetijah, na tak način prevzame nadzor nad nepremičnino Center za socialno delo in v koordinaciji z ostalimi službami poskuša rešiti čim več težav na eni strani starostnikov in tudi mlajših, ki potrebujejo resurse (stanovanje zemlje) istočasno pa skrbi za nepremičnino in kmetijsko zemljo kot dober gospodar..

3.2 Turistične kmetije

Ker turizem ne bo zaživel do takšne mere, kot je bilo načrtovano, je tukaj priložnost za varstvo starejših **ali za ustanovitev so bivanjskih skupnosti**.

4 VZPODBUDE

- 4.1 **Država naj ponudi 45.000 evrov pomoči vsakemu**, ki se bo lotil pridelave hrane in prevzel kmetijo in jih izenači z mladimi prevzemniki kmetij. To bi bila sredstva za zagon kmetije. Prejemnik pomoči bi moral predhodno narediti poslovni načrt,
- 4.2 **Merilo za dodeljevanje subvencij naj bo:** humus v tleh, varovanje vodnih virov in količina hrane, ki jo kmet pridelava za trg. Za trajnostno pridelano hrano (ekološko, biodinamično permakulturno) **naj bodo subvencije 100% višje kot za konvencionalno pridelavo**, posebne vzpodbude naj bodo za manjše kmetije intiste v krajinskih parkih in OMD.
- 4.3 Potrebno je **znižanje kmetijskih površin za pridobitev statusa kmeta iz 6,5 ha na 1, 5 ha** saj se na trajnostni permakulturni način npr. z zelenjavo, semenarstvom, rastlinjaki zelišči ali jagodičevje lahko preživi štiričlanska družina,

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, SI- 3310 Žalec - w: www.ekoci.si - t: +386 40 203 055

FB: Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije; Oskrbimo Slovenijo; Štafeta semen; Ekoci Green Tourism; SDM - Slovenska delovna mesta; Nič nas ne sme presenetiti

Dejavnosti združenja: Aktivnosti, znanje, povezovanje, izobraževanje v zelenem krožnem gospodarstvu in kmetijstvu * Raziskave * Izobraževanje * Ohranjane kulturne in naravne dediščine in virov * Inovativnost * Prenos znanja iz teorije v prakso * Zeleni dragulji narave - industrijska konoplja, hmelj, zdravilne rastline, sonaravana hrana, lan, volna, les

Ekoci Green Design: natečaj za izdelavo izdelkov iz konoplje, lanu in volne ter naravnih materialov

Štefeta semen: gibanje za ohranjanje izmenjavo in sejanje avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort semen * Izmenjavalnica semem in dobrin

- 4.4 Potrebno je pripraviti **pogoje za profesionalizacijo vrtničarstva na način**, da bi lahko preko zadruga ali v lokalnem okolju odkupovali hrano tudi od vrtničarjev. Pridelava bi morala biti trajnostna. Tako bi povečali samooskrbo.
- 4.5 Potrebno je **dvigniti prag za pavšalno obdavčitev dopolnilnih dejavnosti na kmetiji** iz 15.000 na 30.000€ bruto in zmanjšati birokratizacijo na tem področju
- 4.6 Dopolnilne **dejavnosti na kmetiji je potrebno razširiti tudi na področjih**, ki smo vam jih že predlagali : Krepitev zdravja z naravo: in so objavljene tudi na : www.ekoci.si; <https://ekoci.si/wp-content/uploads/2020/01/Pobude-za-Krepitev-zdravja-z-naravo-v-preučitev-MKGP-23.12.-2019.pdf>
- 4.7 Potrebno je vzpodbuditi zaključene platforme oskrbovalnih verig, kjer bi lahko bili v celoti samooskrbni-kot **npr. samooskrba s čaji ..**

5 TRAJNOSTNA SAMOSKRBA

- 5.1 Slovenija naj sprejme strategijo , da bo najmanj 60% **pridelave organizirana na trajnosten način** (ekološko biodinamično, permakulturno) in ohranitveno ter da pobudo na EU, da se **SLOVENIJA RAZGLASI ZA EKO VRT EVROPE**. Pobuda je objavljena že na www.ekoci.si; poslana je bila na MKGP in objavljena tudi v članku : <https://www.delo.si/mnenja/komentarji/lahko-bi-bili-ekoloski-vrt-evrope-219485.html>
- 5.2 V določeni meri se naj vzpodbudi **tudi pridelava hrane v rastlinjakih** in vkopanih rastlinjakih (valipinijih), in tako poskrbi za manjšo ogroženost od podnebnih sprememb,
- 5.3 **Živinoreja se naj prilagodi na način, da ne škodi okolju**, med katere sodi tudi uvoz krmil za živali iz oddaljenih držav. Kmet ali pridelovalec **naj ima le toliko živali kot premore hrane njegova kmetija ali jo lahko dokupi v Sloveniji**. Živinoreja se naj zmanjša v duhu podnebnih spremembe na način, proste paše, tako , da je poskrbljeno za dobrobit živali v okviru možnosti, ki jih ima kmetija ter da je poudarek na avtohtonih in tradicionalnih pasmah živali, ki so prilagojene našemu okolju in pojedjo manj,
- 5.4 Vzpostavi **se naj ravnovesje** med prosto živečimi živalmi v gozdu in domačimi živalmi,
- 5.5 MKGP naj **s kampanjo promovira tudi eko pridelke, meso drobnice in divjadi**, samooskrbo s čaji in jo vnese v obvezen asortiman pri naročanju v javna naročila.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, SI- 3310 Žalec - w: www.ekoci.si - t: +386 40 203 055

FB: Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije; Oskrbimo Slovenijo; Štafeta semen; Ekoci Green Tourism; SDM - Slovenska delovna mesta; Nič nas ne sme presenetiti

Dejavnosti združenja: Aktivnosti, znanje, povezovanje, izobraževanje v zelenem krožnem gospodarstvu in kmetijstvu * Raziskave * Izobraževanje * Ohranjane kulturne in naravne dediščine in virov * Inovativnost * Prenos znanja iz teorije v prakso * Zeleni dragulji narave - industrijska konoplja, hmelj, zdravilne rastline, sonaravana hrana, lan, volna, les

Ekoci Green Design: natečaj za izdelavo izdelkov iz konoplje, lanu in volne ter naravnih materialov

Štefeta semen: gibanje za ohranjanje izmenjav in sejanje avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort semen * Izmenjavalnica semem in dobrin

6 IZOBRAŽEVANJE in organizacija življenja na podeželju

- 6.1 **Predavanja za mlade prevzemnike**, ki so obvezna za vse prejemnike subvencije za zagon kmetije, bi opravili, še preden kandidirajo za to podporo. Tako bi lažje uredili vse za prepis kmetije in rešili marsikatero vprašanje, povezano z denarjem in davki ter lažje naredili poslovni načrt za pridobitev subvencije,
- 6.2 **Pridobitev znanj na mentorskih kmetijah**,
- 6.3 **Pridobitev znanja z ekskurzijami** (primeri dobrih praks) in obveznimi izobraževanji o trajnostnem kmetijstvu,
- 6.4 **Oživitev lokalnih skupnosti delo od doma**. V sakem večjem kraju so kulturni domovi, gasilski domovi, domovi krajanov, knjižnice, ki lahko nudijo storitev 'podjetniškega inkubatorja' v skupnih prostorih **kot platforma** » podeželskih, , vaških« centrov za delo od doma – preko računalnikov, skupne seje sobe, uporaba skupnih tiskalnikov ipd. ter istočasno poskrbi za socialno interaktivnost,
- 6.5 oživitev življenja na podeželju izmenjavo znanj in izkušenj, medgeneracijsko sodelovanje krepitev socialne platforme v lokalnem okolju bi lahko povezali z izmenjavo lokalne hrane in dobrin v lokalnem okolju – lokalnimi tržnicami v gasilskih domovih, tržnicah in drugih načinih ponudbe hrane izven tujih veletrgovcev.

7 SEMENA - Brez semen ni hrane zato je potrebno:

- 7.1 V državnih rezervah zagotoviti semena za kmetijsko samooskrbo in vrtničarstvo za 2 leti vnaprej,
- 7.2 Takoj pristopiti, da se iz pogodbe prodaje Semenarna Ljubljana izloči del kmetijskih površkim žlahtniteljskega semenarskega centra na Ptuj. Odkupi ga naj država in naj postane del Kmetijskega inštituta Slovenije. Na njem naj se izvaja žlahtenje in se prične s pridelavo semen za slovenski trg.
- 7.3 Vzpodbuditi delovanje semenarske hiše Amarant, ki povezuje 26 ekoloških pridelovalcev slovenskih sort semen in si prizadevati, da imamo čim več lastnih semen prilagojenih našemu okolju.
- 7.4 Vzpodbuditi samooskrbo s sadjem preko cepičev in ohranitev in posaditev sadnih dreves na pašnike, v ohišnice ter v gozdove, ki jih pogozdujejo.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, SI- 3310 Žalec - w: www.ekoci.si - t: +386 40 203 055

FB: Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije; Oskrbimo Slovenijo; Štafeta semen; Ekoci Green Tourism; SDM - Slovenska delovna mesta; Nič nas ne sme presenetiti

Dejavnosti združenja: Aktivnosti, znanje, povezovanje, izobraževanje v zelenem krožnem gospodarstvu in kmetijstvu * Raziskave * Izobraževanje * Ohranjanje kulturne in naravne dediščine in virov * Inovativnost * Prenos znanja iz teorije v prakso * Zeleni dragulji narave - industrijska konoplja, hmelj, zdravilne rastline, sonaravana hrana, lan, volna, les

Ekoci Green Design: natečaj za izdelavo izdelkov iz konoplje, lanu in volne ter naravnih materialov

Štefeta semen: gibanje za ohranjanje izmenjavo in sejanje avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort semen * Izmenjavalnica semem in dobrin

Spoštovani.

V tem dopisu smo samo nanizali predlogi za katere menimo, da bi bistveno pripomogli k izboljšanju na področju samooskrbe, oživitve podeželja, prilagoditve na podnebne, gospodarske in socialne razmere v prihodnosti. V kolikor se boste odločili, da boste katerega izmed predlogov izvedli, smo pripravljeni sodelovati z svojim pogledom za boljšo implementacijo, ki izhaja iz prakse in ki temelji tudi na strokovnih ocenah.

Uspešno naprej vam želimo.

S spoštovanjem

Za Ekoci s somišljeniki

Irena Rotar, preds. Združenja Ekoci

Dne , 17.4. 2020

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, SI- 3310 Žalec - w: www.ekoci.si - t: +386 40 203 055

FB: Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije; Oskrbimo Slovenijo; Štafeta semen; Ekoci Green Tourism; SDM - Slovenska delovna mesta; Nič nas ne sme presenetiti

Dejavnosti združenja: Aktivnosti, znanje, povezovanje, izobraževanje v zelenem krožnem gospodarstvu in kmetijstvu * Raziskave * Izobraževanje * Ohranjane kulturne in naravne dediščine in virov * Inovativnost * Prenos znanja iz teorije v prakso * Zeleni dragulji narave - industrijska konoplja, hmelj, zdravilne rastline, sonaravana hrana, lan, volna, les

Ekoci Green Design: natečaj za izdelavo izdelkov iz konoplje, lanu in volne ter naravnih materialov

Štafeta semen: gibanje za ohranjanje izmenjavo in sejanje avtohtonih, domačih in tradicionalnih sort semen * Izmenjavalnica semem in dobrin